

zarokno, bi zimanê xwe bixwînin û binivîsin!

KULÎLK

kurdiska elevernas barntidning

KOVARA ZAROKÊN KURD YÊN ŞAGIRT

sal: 1981

hejmar: 3

PEYVÊN BERVAJIYÊN HEV

Di zimanê kurdî de pir gotin û peyvên bervajiyên hev hene. Ji bo pêşdebirina zimên û dewlemendtir kirina xezîna peyvan divê mirov wan peyvên bervajiyên hev qenc bizane. Mirov wan çendî zêdetir bizane, xezîna peyvên mirovî jî ewçend dewlemendtir dibe. Ji lew re, em ê di çend hejmarên kovarê de, hem li ser peyv û hem jî li ser lêkerên ku bervajiyên hev in, rabiwestin.

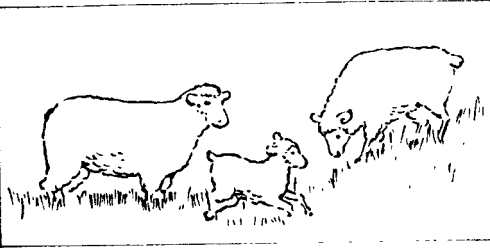
PEYV

reş
dirêj
zirav
rast
rast
rast
piçûk
sar
keç, keçik, qîz
rojhelat
bakur
qelew
dewlemend
fer
kit
rûgeş
ber

BERVAJÎ

spî
kin, kurt
stûr
çep
xwar
derew
mezin
germ
kur, lawik, law
rojawa
başûr
jar
hejar, belengaz
zo
cot
rûtirş
kêmbêr

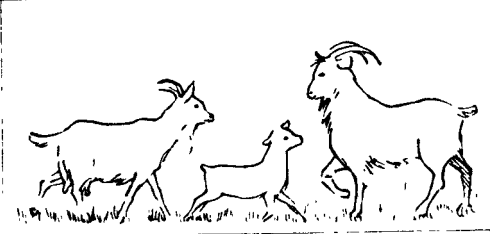
NAVÊN HIN HEYWANÊN NAVMALÊ

BAV : Beran

DÊ : Mî, mih

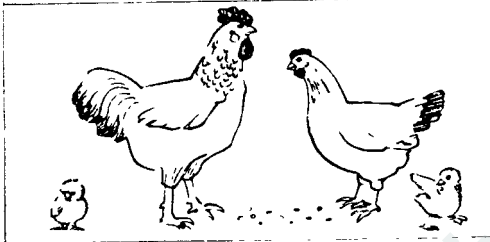
ZAROK : Berx, berxik

BAV : Nêrî

DÊ : Bizin

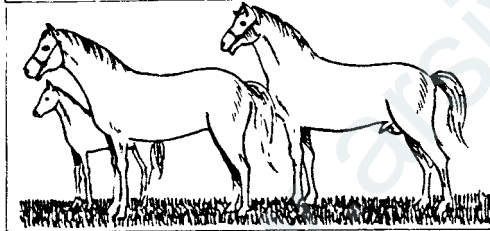
ZAROK : Kar, karik

BAV : Dîk, keleşêr, dîkil

DÊ : Mirîşk

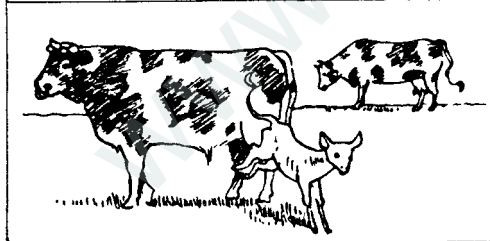
ZAROK : Çîçik, çêlik, cûcuk

BAV : Hesp

DÊ : Mehîn

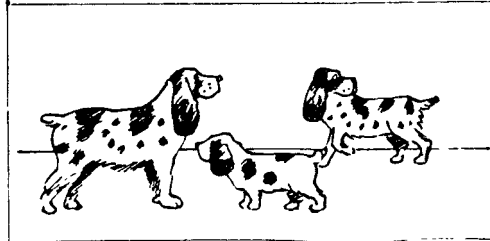
ZAROK : Ciwanî, canî, kurte

BAV : Ga

DÊ : Çêlek, manga

ZAROK : Golik

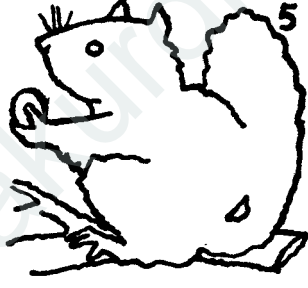
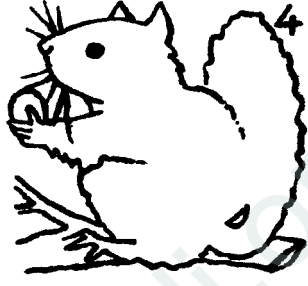
BAV : Se, seg, kuçik

DÊ : Dêl, dêlik

ZAROK : Çêlik, çêl, cewrik

MIJÛLÎ

CÊWÎ

Di nav van simoreyan (sihûrî) de du lib hene ku cêwî ne. Gelo kîjan in ?

TOZ BEG

Carekê, cebarekê,
Çil kew firîn ser darekê,
Car hate caran,
Xeber hate zaran,
Sêvên sor para,
Heval û guhdara.

Hebû tunebû, rehmet li dê û bavên me û we bû ...

Di wextekî berê de qeraşek hebû. Aşê wî li serê çiyayekî bilind bû. Salekê, zivistanê pir berf hat û rê hemû hatin girtin. Kes nikarîbû bihata êş. Qeraş li serê çiyê û di aşê xwe de bi tenê mabû. Xwarina wî jî qediyabû û dikir ji nêz de bimire.

Qeraş serê sibehekê rabû, çavên xwe li der û dorên êş gerandin û bi xwe ji xwe re got, ku "Çika ez li çaviya êş mêze bikim. Dibe ku çengek ard di keviya êş de mabe, da ku ez ji xwe re bipêjim û bixwim." Wî destê xwe xiste çaviya êş. Destê wî ji nişkê ve çû ser tişteki nerm û xwar bû ku lê mêze bike. Wî dît ku va ye roviyek xwe tê de vedîşêre. Hema hişk bi qirika rovî ve girt û jê re got :

- Pa Xwedê te ji min re şandiye. Ez ê vê gavê te ser jêbikim, bigurînim û bixwim !

Dema ku qerêş wilo got, rovî qutifi. Bi awakî he yîrî piçekî li xwe hizirî û bi dû re ji qerêş re got :

- Birakê qeraş, tu dê bi min pir-pir du caran têr bixwî. Lê tu dê rojên din çi bikî ? Tu dê li serê vî çiyayê rût çawan de bara xwe peyda bikî ? Ka tu min azad bike, ez ê jî qencîke wilo li te bikim, ku tu heta bi hetê ji bîr ve nekî !

Qeraş bîskê ji xwe re hizirî û bi xwe ji xwe re got, ku "hey ez birçî me. Bila ez çend rojên din jî birçî bimînim. Ma ez ê ji birçîna bimirim ?.. Na !.. Ca ez vî roviyî serbest berbidim, heye ku ew bi rastî jî qencîkê li min bike !.." Wî rovî berda...

Zivistan çû û bihar hat. Dinya xweş û geş bû. Si behekê qeraş ji xewê rabû, misînê xwe hilda û berê xwe da ber bi derve. Deriyê êş vekir û nihêrî ku va roviyê wî li ber deriyê êş vezeliyaye. Rovî di cîh de rabû ser lingan, silav û rojbaşî da qerêş û jê re got :

- Birakê qeraş, deriyê êş bigire û bide dû min !

Qeraş li roviyê xwe ma heyîrî û lê vegerand :

- Rovî, lawo ez ê vê sibeha Xwedê werim kû? Ez ê çawan kar û aşê xwe berbidim û bidim pey te malkambaxî ? Ma tu dîn î yan bi aqil î ?

Rovî bi hêrs ket û di ser qerêş de qêrî û got :

- Guhdariya min bike ! Min ji te re çî got,
wisan bike ! Karê te jî bi tu tiştêkî din
tune ye !

Qerêş ji tirsarabû deriyê êş dada û da dû rovî.
Em bêjin pir çûn, hun bêjin hindik çûn, gihîştin
ber çemekî mezin î wek çemê Feratê. Berfa çiyên
li hawîrdor nû bihujîbû. Ava çem rabûbû, xumxuma
avê bû. Rovî gote qerêş :

- Birakê qeraş, tu wan kincên xwe di avê de
berde û têkeve çem û serê xwe bişo !

Qeraş :

- Rovî, ez ê çawan kincên xwe di avê de berbidim ? Malxirabo, ne ez ê paşê jî bi rût û tazî bimînim !

Rovî dengê xwe bilind kir û gotê :

- Guhdariya min bike ! Min ji te re çî got, wisan bike ! Karê te jî bi tu tiştêkî din tune ye !

Qerêş bi a rovî kir. Wî kincên xwe di avê de berdan û pişt re jî kete çêm, ku serê xwe bişo. Rovî jî derbazî aliyê din yê çêm bû.

Li aliyê din yê çêm eşîreke koçer e gelekî mezin derketibû zozanan. Koçeran konên reş yên mezin vegirtibûn û pezên xwe jî berdabûn berpala çiyê, nav çêra hêşîn. Rovî salixê serekê eşîrê wergirt û rasterast berê xwe da dîwana wî. Derket hizûra serekeşîr û gotê :

- Paşe, malava, Toz Beg tevî êl û eşîreta xwe hatin, ku werin cem te. Lê hem eşîret û hem jî xelkê wî li ber avê çûn û ew bi xwe jî, şilf û tazî, li ber çêm bi tenê maye. Ma tu bi hawariya wî de naçî ?

Gava ku serekeşîr ev gotin bihîstin, bi lez û bez, tevdîra çek, hesp û lazimî kir û ew şandin da ku Toz Beg, ano qerêş, bînin. Desteke siwarî çû, Toz Beg hilda û anî zozanê û ew li warê koçeran cîwar kir.

Du-sê meh derbaz bûn. Rojekê rovî derket hizûra serekeşîr û gotê :

- Paşe, Xwedê ji te razî be. Bila dewlet her li serê te be û bila Xwedê tu kêmasiyê ne ke para te. Ev hinde roj û meh in, ku em hatine û bûne mevanên te. Lê tu qet napiřsî, ku gelo Toz Beg ji bo çi hatiye cem te ?

Serekeşîr :

- Em eşîr in. Ne ji tora me ye, ku em kêfa mêvanên xwe birevînin û wan aciz bikin... Hun ji wir heta bi vir, bi ser seran û

bi ser çavan re hatine. Madem ku Toz Beg ji bo meremekê hatiye, ka bêje, gelo merema dilê Toz Beg çi ye!

Rovî :

- A rastî ev e, ku Toz Beg ji bo ku bi emrê Xwedê û bi qewlên Pêxemberan keça te ji xwe re bixwaze, ketiye ber hinde rencê û zehmetiyê û hatiye ba te.

Serekeşîr kêlikê ji xwe re hizirî û paşê gotê :

- Hun gelekî bi xêr hatin, bi ser seran û çavan re hatin. Xuya ye, ku Toz Beg ji bo xatirê keça min êl, leşker û xelkê xwe winda kiriye. Heke ez keça xwe nedim wî, ez ê bidim kê. Ez im û keçeke min e, bila ew jî ji Toz beg re gorî be.

Ji Toz Beg re daweteke geş û giran li dar xistin. Wisan ku tam çel roj û çel şevan domand. Di van çil şev û çel rojan de wan xwarin, vexwarin û dîl kirin..

Di ser dawetê re çend meh derbaz bûn. Rojekê rovî Toz Beg bi xwe re bir dîwanê. Di dîwanê de civateke giran hatibû li dar xistin. Dengbêjan diştiran û diavêtin ber hev. Ji nişkê ve bêdengiyek kete nava civatê. Ev ji rovî re bû delîveke hêja. Hema ji serekeşîr destûr xwast û dest bi peyvînê kir û got :

- Paşeyê me, êdî me dil heye, ku em destûra xwe ji te bixwazin. Ev bûn çendî çend me-

hên me, ku me nanê te xwar û ava te vex-
war. Bi ser de jî, me merema dilê Toz Beg
anî cîh. Bila war û ocaxa te şên û domdar
be. Lê ji hatiya re çûn û ji mayîyan re
jî rehetî hewce ye. Ne ku bêhna me li ba
te, êl û eşîreta te teng dibe. Na, lê em
jî xwedî mal û war in, xwedî zar û zêç in.
Niha çavên wan di riya me de gerimîne...

Rovî hîn gotinên xwe neqedandibûn, Toz Beg ew qû rince kir û bi lez serê xwe ber bi guhê wî de çe mand. Devê xwe xiste guhê rovî û bi dengekî nizim jê re got :

- Lawo, hey min xêr jê nedîtiyo ! Ev çi sos ret e, ku tu dixwazî bînî serên me ? Hey kurdûnde û warwinde, çi bi vir hatiye? Re hetiya me di şûnê de ye. Ava me belaş, nanê me belaş. Ma Xwedê ji me standiye, ku em dev ji vir berbidin û dakevin çol û beyaran ? Hey bêmêjiyo, dê tu berê me bidî kîjan aliyî û dê tu me bi kû de bibî ? Ma em ê vegerin aşê xwe û tê de gora xwe bikolin ?..

Rovî bi hêrs ket û lepê xwe avête guhê Toz Beg û ber bi xwe rakêşand û tê de got :

- Guhdariya min bike ! Min ji te re çi got, wisan bike ! Karê te jî bi tu tiştêkî din tune ye !

Wan ji serekeşîr destûr wergirtin. Sibetirê zû rabûn û karê rêwîtiya xwe kirin... Barê çel hêstiran(qantiran) tiştên giranbiha li heywanan bar kirin. Li hespên xwe siwar bûn, tevî cihêzê bûkê û leşkerekî giran bi rê ketin...

Bi qasî qonaxa pênc-şeş rojan rê çûn. Lê rovî her tim li pêşiya karwên diçû... Rovî gihîşt kerîk pezê pir mezin. Ber bi şivanê pêz çû, jê pirs kir û got :

- Ev pezê kê ye ?

Şivên lê vegerand :

- Ev pez, pezê Pîra Hût e !

Rovî gotê :

- Va ye Toz Beg bi leşkerê xwe ve tîn. Dê ji te bipirsin, ku ev pezê kê ye. Divê tu bê jî, ku ev pez pezê Toz Beg e. Yan na, bi Xwedê, ew ê serê te jêbikin.

Pişt re rovî rastî garaneke ga û çêlekan hat. Çû ba gavên û li wî jî wilo qewîtî kir. Bi dû re rastî kerîk berx hat û ji berxvan re jî wisan got. Paşê rastî garana hêştiran (deve) hat û li gavanê garanê hêştiran jî wilo qewîtî kir... Vêca gava Toz Beg û koma wî ji wan dipirsîn, wan jî herwekî rovî li wan qewîtî kiribû, bersiv didan û digotin :

- Ev pez, pezê Toz Beg e.

- Ev garan, garana Toz Beg e.

- Ev kerî, keriyê Toz Beg e.

- Û ev ...

Her çi gava ku leşkerên Toz Beg û bûka xatûn ev bersiv dibihîstin, dev li wan vekerî diman û bi xwe ji xwe re digotin, ku "Irrr... Ev Toz Beg çi qasî dewlemend e !..."

Rovî xwe bi lez gihande Pîra Hût. Pîra Hût gelekî maldar û dewlemend bû. Konê ku tê de rûdinişt pir mezin bû û li ser heft stûnan vegirtî bû. Dema ku rovî xwe gihande Pîra Hût, bi qestîka ve, kir helehel û jê re got :

- Dapîra delal, va ye Toz Beg bi leşkerekî giran ve ber bi te tîn. Ew her kê ku dibînin, dikujin. Min ev yeka bi çavên xwe ve dîtin. Tu dizanî ku ez ji te pir hez dikim. Ji lew re gunehê min bi te hat. Min bi xwe ji xwe re got, ku ez baz bidim da ku dapîra xwe ya çeleng ji vê qewmandina reş a giran pê bihisînim. Ji ber vê yekê, tu were gura min bike, ku berî ew werin vir tu xwe veşêre. Heyfa te delalê ye, da ku te jî nekujin...

Pîra Hût baweriya xwe bi rovî anî û gotê :

- Baş e, bila mala te ava be! Lê ka ez ê çilo xwe veşêrim û ez ê xwe têxim kû ?

Rovî lê vegerand :

- Hema xwe têxe nav vê loda ha ya pûş !

Pîrê bi a rovî kir û xwe xiste nava loda pûş. Rovî jî rabû agirek pêxist û berda lodê. Pîra Hût şewitî û bû mistek rijî. Vêca Rovî rabû konê Pîra Hût ji Toz Beg û koma wî re hazir kir. Bi vî awayî Toz Beg bû xwedî kon, pez û dewar, mal û saman (milk) jî.

Êdî kêf, kêfa Toz Beg bû. Ew her roj sibehê zû ji xwe re diçû nêçîra gakûviyan, pezkûviyan û êvarê bi derengî ji nêçîrê vedigeriya... Çend mehên din jî bi vî rengî derbaz bûn. Rojekê rovî ji xatûnê re got :

- Xatûn, îro êvarê, gava ku Toz Beg ji nêçî

rê vegere, ez ê xwe bi henekî bi mirarî
biavêjim. Divê tu ji Toz Beg re bêjî, ku
roviyê me mirar bûye. Çika em binihêrin
Toz Beg çi dibêje !

Wan gotina xwe kir yek... Êvarê, gava ku Toz Beg
vegeriya, xatûnê gotê :

- Mêrik, ma ne îro rovîkê me mirar bû !

Toz Beg ji nişkê ve veciniqî û gotê :

- Bera ?.. Ê, de bi boçika (terî) wî ve bigire û biavêje ser sergo !

Wextê ku Toz Beg wilo got, rovî ji cîhê xwe rabû û berê xwe da ber bi Toz Beg. Bi dengekî bilind bi ser de qêrî û got :

- Hey gidî qeraşê diho !

Dema ku xatûnê gotina qeraş ji devê rovî bihîst, li Toz Beg vegeriya û bi hêrs jê re got :

- Çiii ... Tu qeraş î ? Madem wisan e, ez ê a vê gavê herim mala bavê xwe ! Ez keça paşekî bi navûdeng im, çawan dibe ku bibim jina qeraşekî wek te ?

Hema xatûnê buxçe, pirtî û palazên xwe civandine hev, rahişte wan û berê xwe da ber bi mala bavê xwe. Lê gava Toz Beg dît, ku jinik çû, vêca rabû û li ber dilê rovî geriya. Lava lê kir û got :

- Birakê rovî, ez bi qurbana te bim. Bi Xwedê min henek kir û min ji dil negot. Ez ke time ber bextê te û ez xwe diavêjime binê lingên te. Hema mala min wêran neke, tu çi bixwazî ez ê gorî te bikim. Bes ku bixwaze. De ez toz, gil û gemara binê lingên te. Çi dibe, here jinika min vegerîne !..

Toz Beg pir li ber dilê rovî geriya. Di dawiyê de rovî got :

- De xem nake ! Ez ê vê qencyê jî li te bikim !..

Rovî baz da û çû pêşiya xatûnê. Xwe gihande xatûnê û gotê :

- Ji min re digotin, lê bi rastî min pir bawer nedikir, ku jin hinde diltenik, zûbawer û bidudilî ne. Lê malxirabê, min ji kû ji Toz Beg re got "qeraş" ?

Xatûnê lê vegerand :

- Belê, te got "qeraş".

Rovî gotê :

- Na xatûn, min jê re negot "qeraş". Min jê re got, ku xwediyê milk û aş !

Em serê we niêşînin, rovî jî nik qanî kir û wî ew bi xwe re vegerand cem Toz Beg.

Rojekê rovî bi rastî mirar bû. Çaxa ku Toz Beg ji nêçîrê vegeriya, xatûnê jê re got :

-Mêrik, ma ne rovîkê me firo mirar bû !

Toz Beg hema dest bi giriyê kir. Sê roj û sê şevan her giriya, li xwe xist û porê xwe rûçikand.. Êdî bêhn jî ketibû rovî. Gava Toz Beg dît, ku rovî hişyar nabe û bêhnê jî der û dor rapêçaye, êdî bawer dike, ku bi rastî jî rovî mirar mûye...

Çûka me firî û çû danî serê darê,

Em bi hev re, bi xweşî bigihên biharê.

Qaremanê miletê Kurd tev karker û cotkar in,
Dijminê koledar û dost û hevalên azadîxwaz in.

Cegerxwîn

M I J Û L Î

CÊWRIKA RÊNEZAN

Ev cêwrika ha, di nav toreke ji têtê hatiye çêkirî de maye. Dike nake, nikare riya xwe bibîne û jê derbikeve. Gelo tu dikarî alîkariya wê bikî û rê nîşanî wê bidî ?

SIWARÊ BÛKÊ Û MÛRÎ

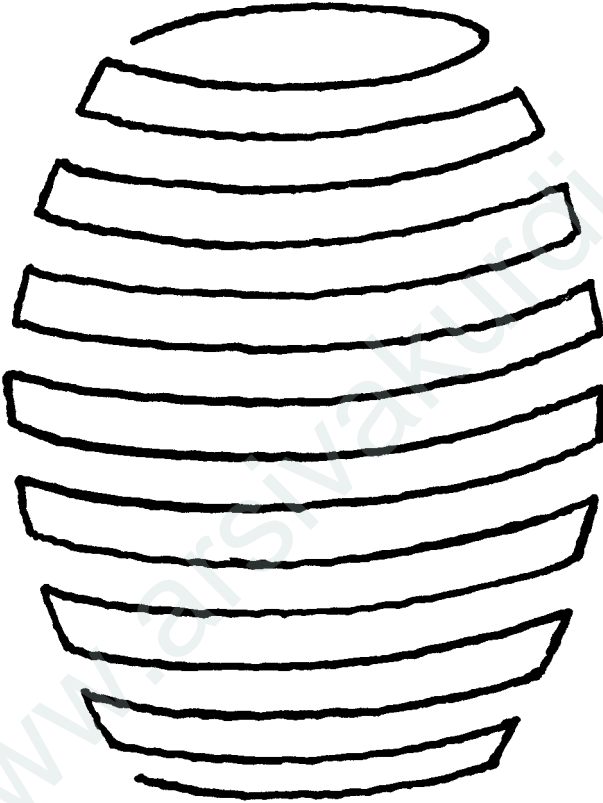
Kêfê - eşqê,
Siwarê bûkê,
Tam havînê,
Ket şabûnê,
Geriya, stra,
Kire çirîn
Û nişkê ve
Roj lê firîn.
Zivistan hat,
Der - best nixamt.
Çûn dabirîn
Tav û havîn,
Gîhêd hêşîn
Nan û star,
Siwar ma bêçar.

Sur û sermê,
 Birçîbûnê,
 Deng - sewtê wî
 Dan birînê.
 Ê ricifîn dev - diran,
 Sibekê zû, bê heyam.
 Wê sur - sermê siwar rabû
 Ber bi mala mûriyê çû.
 - Inka delal, ez qurban !
 Ez birçî me, bêwar mam:
 Min re bike tu çare,
 Belku derêm biharê.
 - Olo, ew çî gilî ne ?
 Merî te şaş dimîne.
 Min re bêje wê maenê,
 Nexebitî havînê ?
 - De wextê kê dê hebûya,
 Wê havînê bixebitiya.
 Nava gul û gîhê de
 Tev hevala min distira.
 - Ê xuya ye tu ?...
 - Belê ez,
 Havînê her ger û bez,
 Nav zeviya û sînora
 Her roj, her roj min distira.
 - Te distira ... De zehf pak.
 Niha jî bike waçe waç.

Heciyê CINDÎ

MIJÛLÎ

KÛP

Gelo ev kûpa ha, ji çend perçe têlan hatiye çêkirin ? Qenc lê mêze bike û pişt re bersivê bide !

VEJANDINA ZIMANÊ KURDÎ

Wek hun jî dizanin, di zimanê kurdî de, pir curên (celeb, texlît) tiştan hene. Zimanê me ji vî alî de gelekî dewlemend e.

Em ê niha li vê jêrê navên hin curên tiriyan binivîsin. Lê em bawer in, ku hin curên din jî hene, ku me nenivîsandine. Yan jî hin ji van navên jêrîn wek hev bin. Ji ber vê yekê, heke hun bizanin ku hin ji van navan wek hev in, yan jî hin curên din yê me nenivîsandî hene, ji keremên xwe re, me agehdar bikin. Wan ji me re binivîsin û rêbikin, da ku em wan çap û belav bikin. Herweha, em ji we hêvî dikin, ku hun navên curên tiştên din jî ji me re binivîsin û bişînin. Em ê bi vê riyê zimanê xwe bidin vejandin, wî pêşdetir bibin û bi ser de jî hin gotinan ji windabûnê xelas bikin.

1- Hesênî	12- Helesor
2- Nikilqijak	13- Sorave
3- Werdan	14- Tilîgir
4- Reşê werdan	16- Şîre
5- Tiriye şerabê	17- Kiroto
6- Sor, sorik, libsor	18- Rohnik, ruhnik
7- Subhanî	19- Hetfî, etfî
8- Koxer	20- Şilfonî, avî
9- Tayîfî	21- Hêşîn
10- Reş, reşik, libreş	22- Mize
11- Egeybî	23- Hebobengî

- 24- Reşê misebiq
- 25- Misebiq
- 26- Xûriz
- 27- Qeysî
- 28- Mizînî
- 29- Dukolgan
- 30- Şî
- 31- Himsî
- 32- Tiliya xatûnê, tilîxatûn,
tirîdirêj
- 33- Dizêran
- 34- Zeynebî
- 35- Sorê mîranî, sorê mîrî
- 36- Şitû, şitwî
- 37- Sultanî
- 38- Zeytî, gewre, zerik
- 39- Kerkûş
- 40- Reşê kerkûş
- 41- Merzone, marzûme, merzûne,
mezromî, mezzûmî
- 42- Qirfok, qurfok
- 43- Ternebî, tehlnebî, talnewî
- 44- Helebî
- 45- Bêsnî, Bêsnîyê
- 46- Heftnifşî, heftcar
- 47- Balîcanî
- 48- Merîr
- 49- Çivîkan, çûçikan
- 50- Temûzî
- 51- Libgolik
- 52- Bilbizêqî
- 53- Sincêrî
- 54- Nosirk
- 55- Guncikî
- 56- Reşê mêwîjan
- 57- Reşê kevnar
- 58- Reşê guhap
- 59- Nehmik
- 60- Libdirêj, dirêjil
- 61- Gurna, gurnikî,
gurnik, deyanî
- 62- Reşê şerabê
- 63- Beqerî
- 64- Mîranî, mêranî
- 65- Reşmêw
- 66- Mirmirk
- 67- Kişmiş
- 68- Kîrkîrk
- 69- Çavga
- 70- Bêsirani
- 71- Guhana bizinê
- 72- Zerik
- 73- Şamî

Ax û oxên min ji dil tên, ew ji ber tîra qizil tên
Yan ji kovanên di kul tên, jê dizên her xwîn û zox

Melayê CIZÎRÎ

M A M I K

1. Ser piçûkê dêl dirêj,
Ew şêlim e, kevîrê gêj.

- - - - -

2. Tişteke heye dar e, ne dar e,
Belçikê darê çil hezar e,
Gotin heye bê hejmar e.

- - - - -

3. Tişteki min heye,
Xwîşka min a hilgustan,
Çil dergûşên ser destan,
Ne ber e, ne bistan.

- - - - -

4. Tişteki min heye,
Dikişe, ne mar e,
Dimike, ne kar e,
Pişt kovik e, sîng dar e.

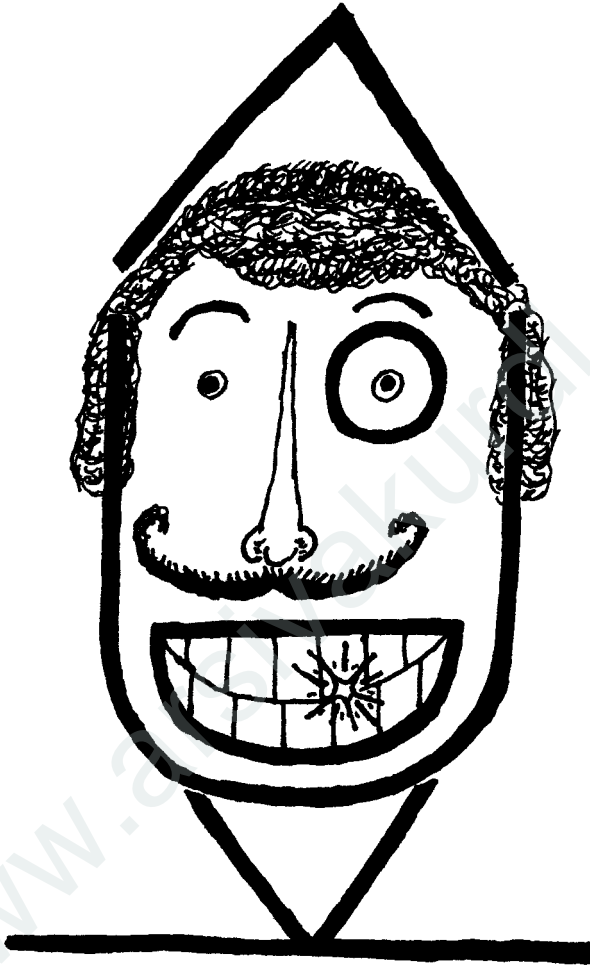
- - - - -

5. Rojê betilî, şevê xemilî.

- - - - -

BERSIV : 1- Şêlim, 2- Dêlbişiyên hespan,
3- Mîrîşk, 4- Kûsî, 5- Çîra

M I J Û L Î

Gelo navê vî mêrî çî ye ?

Tîpên ku navê wî jê pêk tên, li ser çav û rû-
yê wî belavkirî ne. Heke tu wan tîpan bigihî-
nî hev û lê bixebitî, dê tu navê wî derbixî.

XERÎBÊ

Notenivîs: Cemîla Celîl

Moderato

Xe_rî . ba min bi . rin, bi . rin, piş . ta heft
 çîa . da xar ki . rin, wey, xe - rî - bê, wey, xe -
 _rî - bê, wey, wey, wey, xe - rî - bê.

Xerîba min birin, birin,
 Pişta heft çiyân de xar kirin,
 Wey xerîbê, wey Xerîbê,
 Wey, wey, wey Xerîbê.

Xaniyê xerîba min çal e,
 Dilopa tê de nale-nal e,
 Xerîb digirî zava î kal e,
 Wey, wey, wey Xerîbê.

Xaniyê Xerîba min kort e,
 Dilopa tê de şorte-şort e,
 Xerîb negirî zava î xort e,
 Wey, wey, wey Xerîbê.

Cîngê Xerîba xwe hiltînim,
 Neynika wê di bin de dibînim,
 Hûr hûr hêsiran dibarînim,
 Wey, wey, wey Xerîbê.

Sazbend hatin devê aşê,
 Qeytan dane ber qumaşê,
 Xerîb negirî xwişka padişê,
 Wey, wey, wey Xerîbê.

Îsal di gundê me de ava bûye dibistan.
Em tev tê de dixwînin, qelem-defter di destan.
Dixebitin em her gav, nizanin çi ye westan.
Çiqas xweş e ev xwendin ! Bijî, bijî dibistan !

M.E. BOZARSLAN

MIJÛLÎ

YÊ DI MÊRGÊ DE

Gelo çî di mêrgê de dibezê ? Heke tu hejmaran ye ko-yeko bigihîni hev, tu dê bizanibî ku ew çî ye. Lê ji hejmara 1-ê dest pê bike û li gor rêzê he-ta bi 60-î here !

PÎRA EYŞÊ Û GAVAN

Çêleka pîra Eyşê
Îro nehati bû mal
Pîra Eyşê ji ber wê
Digirya, dikir hawar

Lê paşê pîra Eyşê
Rahişte gopalê xwe
Zûka derket ji hewşê
Çû mala gavanê gund

Gavan ser şivê de bû
Pîra Eyşê ket hundir
Çavên gavên beloq bû
Gava pîrê pirs jê kir

Pîrê gopal hilda jor
Ser gavên de qîriya
Bo çêleka xwe ya sor
Hîna jî digiriya

Gavên bi herdu destan
Xwe ji pîrê zû parast
Ew di cî de rawestand
Jê re got gotina rast

Gavan got: Pîra Eyşê,
Çêleka te hate gund.
Ka her binêr li hewşê!
Tu binêre baş û rind!

Zû derket pîra Eyşê
Wê berê xwe da malê
Dît ku çêlek li hewşê
Mexel e li ber darê.

XACEPIRS

3

1

2

3

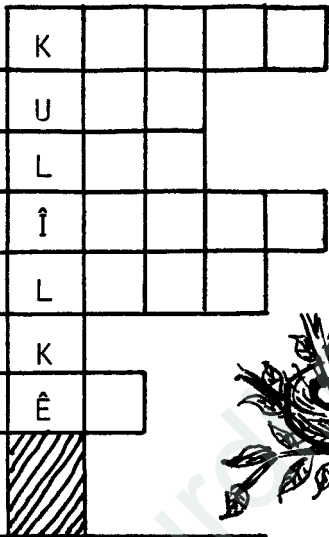
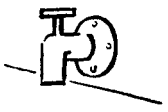
4

5

6

7

12

8

8

5

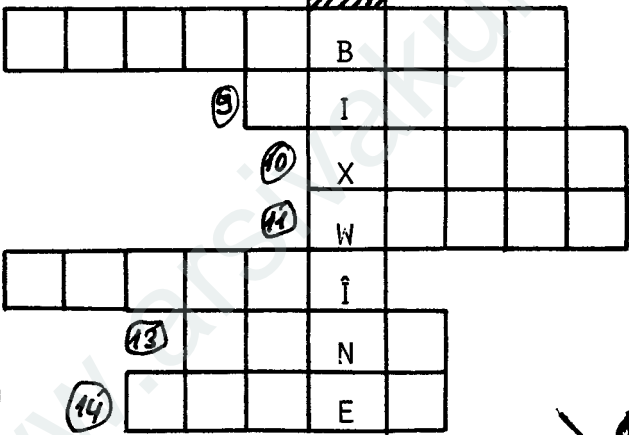
10

11

12

13

14

2

9

1

9

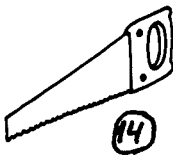
10

11

4

14

RÊZIMAN Û RASTNIVÎSANDINA KURDÎ

Dûmahîka hej. 2

Gava ku di peyvekê de tîpa -û- bête pêşiya tîpa -y-, hem bilêvkirin û hem jî nivîsandina wê peyvê tête guhartin. Dengên -ûy- dibin -iw-. Wek:

Tû	lê	Tiwê darê
Rû	lê	Riwê min
Dû	lê	Diwê sobê

Tiwên dara mala Gurgîn reş in.

Wan riwên me reş kîrin.

Diwên soban ber bi asmên hildikişin. îşe.

Herweha lêker jî wek qayîdeya jorîn tên guhartin û nivîsandin. Wek:

Heke perê min hebiwa ...

Heke ew Gurgîn biwa ...

Heke Sorgul keti biwa ...

Lê belê di piraniya devokên zaravayê kurmançî de ev qayîde nayê bi kar anîn. Heye ku hatibe pişaf tin û wînda bûbe. Kurmançên ku wê qayîdeyê hîç bi kar naynin, bêtir dengên -ûy- bi kar tînin. A-no, peyvê qet naguhirînin. Wek:

Tû	Tûyê darê
Rû	Rûyê min
Dû	Dûyê sobê

Tûyên dara mala Gurgîn reş in.

Wan rûyên me reş kirin.

Dûyên soban ber bi asmên hildikişin.

Herweha ew lêkeran jî wisan dawî tînin. Wek:

Heke perê min hebûya ...

Heke ew Gurgîn bûya ...

Heke Sorgul keti bûya ...

Dibe ku bête pirsîn, ku ma bi vî awayî nivîsandin ne rastir e ? Piçekî zor e, ku mirov bêje belê. Madem ku ji bo dengdarên -ê- û -î- qayîdeyek hebû, divê qayîdeyek ji bo dengdara dirêj -û- jî hebe. Wek me li jorê jî nîşan da, ev qayîde heye û tête bi kar anîn. Bi qasî hindê jî, di vî warî de pirseke din tête pêşiya me. Gelo em ê peyvên wek bûyer, xûy û hwd. û herweha nav û peyvên biyanî (dereke) çawan binivîsin ?

Bi kurtebirî, em niha nikarin bi awakî misoger bêjin, ku weha rast e û wilo şaş e. Bi a me, divê civateke zanistî, ku ji zimanzanên kurdî pêk bêt, bête saz kirin. Ew hem li ser vê pirsgirêkê û hem jî li ser pirsgirêkên din, yên ku di zimanê kurdî de hene, biryarê bide. Ev ji bo yekîtiya nivîsandina zimanê kurdî pir hewce û girîng e.

BERSIVA PIRSÊN HEJMARA DIDWAN YA KULÛLKÊ

Têbînî : Ji ber şaşiya nivîsandinê, di hejmara didwan de, du şaşiyên mezin hatine kirin. 1)- Di şûna hejmar 2 de, hejmar 1 hatiye nivîsandin. 2)- Di rûpela 11 an û rêza ji jêr ve ya didwan de peyva hev ketiye. Divê dawiya wê rêzê "bigihîni hev ..." be. Em hêvîdar in, ku hun li vê kêmasiya me biborin.

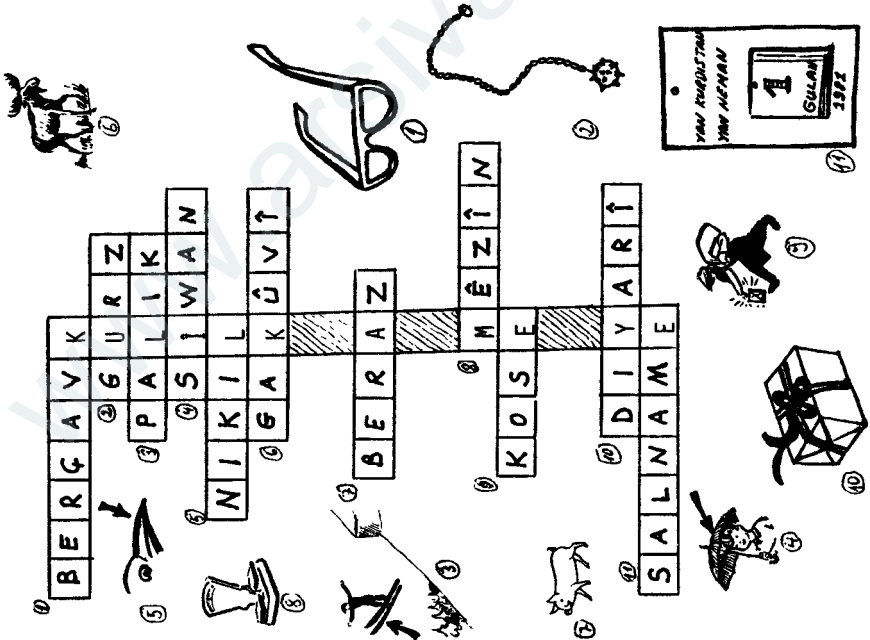
MIJÛLÎ - rûpel: 11

BERSIV : KOCER

XACEPIRS - rûpel: 28

BERSIV :

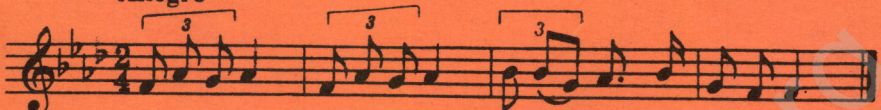
XACEPIRS

HA GULA ZER

Notenivå: Cemîla Celîl

Allegro

Ha gu.la zer, can gu.la zer, ha ze - ri - ê, ze-ri. ê.

Ha gula zer, can gula zer,
Ha zeriye, zeriye.

Ha gula zer, can gula zer,
Ha zeriye, zeriye.

Ha gula zer, can gula zer,
Ne caz im, ne quling im.

Ha gula zer, can gula zer,
Ne şer im, ne piling im.

UTGIVARE
KURDISTANS ARBETAR-KULTUR FÖRENING
WEŞANA
KOMELA ÇANDA KARKERÊN KURDISTANÊ

ADRESS - NAVNÎŞAN
BOX 7031
163 07 SPÅNGA - STOCKHOLM
SWEDEN

POSTGIRONR. 98 66 50-0